

*1997. ÉVI XXXI. TÖRVÉNY A GYERMEKEK VÉDELMEÉRŐL
ÉS A GYÁMÜGYI IGAZGATÁSRÓL
GYERMEKVÉDELMI ÉS GYÁMÜGYI IGAZGATÁS FŐBB
SZABÁLYAI
GYÁMHATÓSÁGI ÜGYEK KÖZÖS ELJÁRÁSI SZABÁLYAI*

**Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és
Dokumentációs Központ**

2015. MÁJUS 24.

KÉSZÍTETTE:
DR. BENKŐ ZSUZSANNA
FŐVÁROSI GYERMEKVÉDELMI KÖZPONT ÉS
TERÜLETI GYERMEKVÉDELMI SZAKSZOLGÁLAT

TÁMOP 5.5.7-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi képviselői hálózat
és civil jogvédő munka fejlesztése

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Fogalma:

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. (Gyvt. 14. § (1) bekezdés)

Gyermekevédők:

Mindenki: vagy munkája révén, vagy mert természetes személy

Gyámhatóság:

- a települési önkormányzat jegyzője,
- a fővárosi és megyei kormányhivatal gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatala - elsőfokú gyámhatóság,
- A gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal - másodfokú gyámhatóság,

A gyámhatóság(ok) feladat- és hatásköreit, valamint illetékességének szabályait a 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet tartalmazza

Pénzbeli ellátások:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- az otthonteremtési támogatás,

Természetbeni ellátások:

- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
 - a gyermekjóléti szolgáltatás,
 - a gyermekek napközbeni ellátása,
 - a gyermekek átmeneti gondozása.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:
 - az otthont nyújtó ellátás,
 - az utógondozói ellátás,
 - a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A GYERMEKVÉDELMI GONDOSKODÁS KERETÉBE TARTOZÓ HATÓSÁGI INTÉZKEDÉSEK:

- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- a védelembe vétel,
- a családba fogadás,
- az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- a nevelésbe vétel,
- a nevelési felügyelet elrendelése,
- az utógondozás elrendelése,
- az utógondozói ellátás elrendelése,
- a megelőző pártfogás elrendelése.

Irányadó jogszabályok:

- Ket.
- Gyvt.
- Gyer.
- Gyár.

Eljárási alapelvek

A hatóság az eljárásban érintett kiskorú érdekeinek fokozott figyelembevételével jár el.

(Gyvt.2. § (1) bekezdés) A gyermekek védelmét ellátó helyi önkormányzatok, gyámhivatalok, bíróságok, rendőrség, ügyészség, pártfogó felügyelői szolgálat, más szervezetek és személyek e törvény alkalmazása során a gyermek mindenek felett álló érdekét figyelembe véve, törvényben elismert jogait biztosítva járnak el

- köteles megtartani és másokkal is megtartatni a jogszabályok rendelkezéseit.
- hatáskörét a jogszabályokban előírt célok megvalósítása érdekében, mérlegelési és méltányossági jogkörét a jogalkotó által meghatározott szempontok figyelembevételével és az adott ügy egyedi sajátosságaira tekintettel gyakorolja.
- a hatáskörének gyakorlásával nem élhet vissza,
- hatásköre gyakorlása során a szakszerűség, az egyszerűség és az ügyféllel való együttműködés követelményeinek megfelelően köteles eljárni.
- az ügyintéző jóhiszeműen, továbbá a jogszabály keretei között az ügyfél jogát és jogos - ideértve gazdasági - érdekét szem előtt tartva jár el.

- az ügyfél jogát és jogos érdekét csak a közérdek és az ellenérdekű ügyfél jogának, jogos érdekének védelméhez szükséges mértékben korlátozza.
- védi az ügyfelek jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogait,
- törvény előtti egyenlőség,
- az eljárás során az érintett ügyre vonatkozó tényeket veszi figyelembe, minden bizonyítékot súlyának megfelelően értékeli, döntését valósághű tényállásra alapozza.
- *hivatalból való eljárás elve,*
- *hivatalból állapítja meg a tényállást,*
- *szabad bizonyítás elve,*
- *felülvizsgálhatja mind a saját, mind a felügyeleti jogkörébe tartozó hatóság végzését és határozatát,*
- *hivatalból intézkedhet a döntésének kijavításáról, kiegészítéséről, módosításáról és visszavonásáról,*
- *a tisztességes ügyintézéshez való jog*
- *a jogszabályokban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog*
- *az anyanyelv használatának joga*
- *tájékoztatási kötelezettség*
- *iratbetekintési jog*
- a hatóság a nem jogszabályszerű eljárással okozott kárt a polgári jog szabályai szerint megtéríti

Ügyfélre vonatkozó eljárási alapelvek

- a hatósági eljárásban az ügyfél köteles jóhiszeműen eljárni.
- az ügyfél magatartása nem irányulhat a hatóság megtévesztésére vagy a döntéshozatal, illetve a végrehajtás indokolatlan késleltetésére. Az ügyfél jóhiszeműségét az eljárásban vélelmezni kell, a rosszhiszeműség bizonyítása a hatóságot terheli.
- költségtakarékosság és a hatékonyság: úgy szervezi meg a tevékenységét, hogy az az ügyfélnek és a hatóságnak a legkevesebb költséget okozza, és az eljárás a lehető leggyorsabban lezárható legyen.
- az eljárás megindítására irányuló kérelmet benyújtó ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője - e törvény keretei között - az egyes kapcsolattartási formák közül szabadon választhat.

Ügyfél

az a természetes vagy jogi személy, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy érinti, akit hatósági ellenőrzés alá vontak, illetve akire nézve a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz.

Törvény vagy kormányrendelet meghatározott ügyfajtában megállapíthatja azon személyek körét, akik az előzőek vizsgálata nélkül ügyfélnek minősülnek.

a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó eljárásokban ügyfélnek minősül,

- amennyiben a gyámhatóság a feladatkörébe tartozó döntést hoz
 - a gyermekjóléti szolgálat vezetője,
 - a területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetője,
 - a gyermek törvényes képviselője, gyermekvédelmi gyámja,
 - a gyámként kirendelt nevelőszülő;
 - az általa kezdeményezett eljárásokban a gyermekjogi képviselő.

Hatáskör:

- A hatóság hatáskörét - a hatósági eljárás körébe tartozó ügyfajta meghatározásával - jogszabály állapítja meg. A hatóság a hatáskörébe tartozó ügyben illetékességi területén, valamint kijelölés alapján köteles eljárni.

Gyvt. 72. § Ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a gyámhatóság, valamint a rendőrség, az idegenrendészeti hatóság, a menekültügyi hatóság, az ügyészség, a bíróság, a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága (a továbbiakban: beutaló szerv) a gyermeket fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható határozatával ideiglenesen ... elhelyezi

Illetékesség:

Ha jogszabály másként nem rendelkezik, az azonos hatáskörű hatóságok közül az a hatóság jár el, amelynek illetékességi területén

- az ügyfél lakóhelye, tartózkodási helye, ennek hiányában értesítési címe illetve székhelye, telephelye, fióktelepe
- az ügy tárgyát képező ingatlan fekszik,
- az ügy tárgyát képező tevékenységet gyakorolják vagy gyakorolni kívánják, vagy
- a jogellenes magatartást elkövették

Az eljárásra az a gyámhatóság illetékes, amelynek területén

- a gyermek szülői felügyeletet gyakorló szülőjének, gyámjának, ... a lakóhelye található.
- ha a szülői felügyelet gyakorlására jogosult szülők lakóhelye különböző gyámhatóságok illetékességi területén található, a gyámhatóság illetékességét a gyermek lakóhelye határozza meg. Ha a gyermek lakóhelye egyik szülőjének lakóhelyével sem azonos, az a gyámhatóság jár el, amelynek területén az anya lakóhelye található.
- Lakóhely hiányában ... a gyámhatóság illetékességét a tartózkodási hely határozza meg.
- Belföldi lakóhely vagy tartózkodási hely hiányában, a gyámhatóság illetékességét az utolsó ismert hazai lakóhely vagy tartózkodási hely határozza meg, ennek hiányában az eljárásra a ... Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzat Jegyzője, ... a Budapest Főváros Kormányhivatala gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró V. Kerületi Hivatala illetékes.

Eljárás az illetékességi területen kívül

A hatóság az illetékességi területén kívül akkor végezhet eljárási cselekményt, ha ezt törvény vagy kormányrendelet lehetővé teszi. A fővárosi kerületi illetékességű hatóság a főváros egész területén végezhet eljárási cselekményt.

Az eljáró gyámhatóság az illetékességi területén kívül akkor végezhet eljárási cselekményt, ha a személyes, a vagyoni, a szociális, az egészségügyi, a lakás- és egyéb körülmények közvetlen megismerésétől jobb, illetve gyorsabb eredmény várható, mint a jogsegély alkalmazásától.

Belföldi jogsegély

Jogsegélyt akkor lehet kérni, ha

- az ügyben a megkereső hatóság illetékességi területén kívül kell valamely eljárási cselekményt elvégezni,
- azt az ügyfél jogos érdeke vagy a költségtakarékosság indokolja, vagy
- az ügy elbírálásához olyan adat vagy irat szükséges, amellyel más hatóság, egyéb állami, önkormányzati szerv vagy - ha törvény meghatározott ügyfajtában lehetővé teszi - egyéb szerv vagy személy rendelkezik.

A gyámhatóság - ha technikai felkészültsége lehetővé teszi - a megkeresést elektronikus levél útján küldi meg a másik hatóság, szerv vagy személy részére. A gyámhatóság a megkeresést kinyomtatva elhelyezi az iratanyagban vagy arról hivatalos feljegyzést készít.

Az eljárás megindítása

A hatósági eljárás az ügyfél kérelmére vagy hivatalból indul meg.

A hatóság köteles a hatáskörébe tartozó ügyben illetékességi területén hivatalból megindítani az eljárást, ha

- ezt jogszabály előírja,
- erre felügyeleti szerve utasította, a bíróság kötelezte,
- életveszéllyel vagy súlyos kárral fenyegető helyzetről szerez tudomást.

A gyámhatóság - ha jogszabály másképp nem rendelkezik - az eljárást a hatáskörébe tartozó ügyben hivatalból is megindíthatja vagy folytathatja.

A gyámhatóság hivatalból

- megindíthatja az eljárást, ha azt az ítélőképessége birtokában lévő cselekvőképtelen gyermek kéri, amennyiben ez a gyermek érdekében áll,
- megindítja az eljárást, ha azt a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálat vagy a Gyvt. 17. §-ának (1) bekezdésében meghatározott szerv, személy kezdeményezte.

Az eljárás megindítása

- Névtelen beadvány alapján az eljárást megindítani akkor szükséges, ha a beadványban feltüntetett körülmények alapján nagy valószínűséggel fennáll a gyermek veszélyeztetettsége. A névtelen beadvány alapján indult eljárás hivatalból indult eljárásnak minősül.
- A gyámhatósági eljárást az e rendeletben meghatározott ügyekben a korlátozottan cselekvőképes gyermek önállóan is megindíthatja.
- A gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása miatt indult eljárásban a gyámhatóság a haladéktalanul elkészített környezettanulmányt követően soron kívül megteszi a gyermek védelme érdekében szükséges intézkedéseket.

A kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítása

A hatóság a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül, nyolc napon belül elutasítja, ha

- az eljárásra magyar hatóságnak nincs joghatósága,
- a hatóságnak nincs hatásköre vagy nem illetékes, és a kérelem áttételének nincs helye,
- a kérelem nyilvánvalóan lehetetlen célra irányul,
- jogszabály a kérelem előterjesztésére határidőt vagy határnapot állapít meg, és a kérelem idő előtti vagy elkészt,
- a hatóság a kérelmet érdemben már elbírálta, és változatlan tényállás és jogi szabályozás mellett ugyanazon jog érvényesítésére irányuló újabb kérelmet nyújtottak be, és újrafelvételnek nincs helye, feltéve, hogy a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítását jogszabály nem zárja ki,
- a kérelem nyilvánvalóan nem az előterjesztésére jogosulttól származik, vagy
- a kérelem tartalmából megállapítható, hogy az ügy nem hatósági ügy.

A gyermek ismételt bántalmazása, elhanyagolása és egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén a kérelmet nem lehet kizárólag azon az alapon érdemi vizsgálat nélkül elutasítani, hogy a hatóság a kérelmet érdemben már elbírálta, és változatlan tényállás és jogi szabályozás mellett ugyanazon jog érvényesítésére irányuló újabb kérelmet nyújtottak be.

Az eljárás felfüggesztése

- Ha az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben az eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott ügygel szorosan összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el, a hatóság az eljárást felfüggeszti. Amennyiben a más szerv előtti eljárás megindítására az ügyfél jogosult, erre őt megfelelő határidő kitűzése mellett fel kell hívni. Ha az ügyfél a felhívásnak nem tesz eleget, a hatóság az eljárást megszünteti, vagy a rendelkezésre álló adatok alapján dönt.
- Ha az első pont alkalmazásának nincs helye, az eljárás felfüggesztését indokolt esetben egy alkalommal az ügyfél is kérheti. Az eljárás az ügyfél kérelmére akkor függeszthető fel, ha
 - azt jogszabály nem zárja ki, és
 - nincs ellenérdekű ügyfél vagy az ellenérdekű ügyfél az eljárás felfüggesztéséhez hozzájárul, vagy az ellenérdekű ügyfél érdekét az nem érinti.
- Jogszabály az eljárásnak az ügyfél kérelmére történő felfüggesztését egyéb feltételhez is kötheti.
- A gyámhatósági eljárást az ügyfél kérelmére kizárólag a kapcsolattartással, a családi jogállással, a kiskorú házasságkötésével, az örökbefogadás előtti eljárással, valamint a gyermektartásdíj megelőlegezésével és az otthonteremtési támogatás megállapításával kapcsolatos ügyekben lehet felfüggeszteni.
- Az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárást kizárólag az apaság, illetve az anyaság megállapítása iránt folyamatban lévő per jogerős befejezéséig lehet felfüggeszteni.

Az eljárás megszüntetése

- a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának lett volna helye, az elutasítási ok azonban az eljárás megindítását követően jutott a hatóság tudomására,
- az ügy tárgyát képező vagyontárgy megsemmisült vagy olyan mértékben károsodott, hogy az eljárás okafogyottá vált,
- az eljárás kérelemre indult és az ügyfél kérelmét visszavonta, kivéve ha az eljárás hivatalból is megindítható, és a hatóság az eljárást hivatalból folytatja, vagy ha az eljárásban több kérelmező vesz részt, és nem mindegyikük vontá vissza kérelmét,
- az ügyfél halála következtében az eljárás okafogyottá vált,
- az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn,
- az ügyfél a kérelmére indult eljárásban a képviselő visszautasítása esetén a hatóság felhívása ellenére nem gondoskodik a képviselő-ellátásra alkalmas személy meghatalmazásáról vagy nem jár el személyesen, jogszabályváltozás miatt az ügy elbírálása a továbbiakban már nem hatósági hatáskörbe tartozik,
- az ügyfél a díjfizetési kötelezettségének a hatóság erre irányuló felhívása ellenére az erre tűzött határidő alatt nem tesz eleget és költségmentességben sem részesül,
- hivatalbóli eljárásban a tényállás a határozat meghozatalához szükséges mértékben nem volt tisztázható, és további eljárási cselekménytől sem várható eredmény,
- a hivatalbóli eljárás jogsértést nem tárt fel.
- A hatóság az eljárást megszüntetheti, ha az ügyfél a kérelmére indult eljárásban a hiánypótlásra való felhívásnak nem tett eleget, és az erre megállapított határidő meghosszabbítását sem kérte, illetve nyilatkozattételének elmaradása megakadályozta a tényállás tisztázását.

Az eljárás megszüntetése

Ha az ügyfél által kezdeményezett ügyben a gyámhatóság tárgyalást tart és a tárgyaláson az ügyfél nem jelent meg és távolmaradását nem mentette ki, a kérelmét visszavonnak kell tekinteni.

Kérelem

- Ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, a kérelmet a hatósághoz írásban vagy szóban lehet előterjeszteni.
- Jogszabály előírhatja, hogy az ügyfél a kérelmét az e célra rendszeresített formanyomtatványon nyújtsa be
- Az ügyfél az eljárás megindítására irányuló kérelmét a határozat vagy az eljárást megszüntető végzés jogerőre emelkedéséig visszavonhatja.

Jegyzőkönyv

- a tárgyalásról,
- a jogszabályban meghatározott eljárási cselekményről.
- a szóbeli kérelemről,

Adatok zárt kezelése

indokolt kérelem esetén a hatóság elrendeli a tanú, a tolmács, a szemletárgy birtokosa és a hivatalbóli eljárást kezdeményező személy természetes személyazonosító adatainak és lakcímének zárt kezelését, ha valószínűsíti, hogy őt az eljárásban való közreműködése miatt súlyosan hátrányos következmény érheti.

A gyámhivatal hivatalból gondoskodik a gyermek bántalmazásáról, elhanyagolásáról érkezett jelzést vagy kezdeményezést tevő intézmény, személy adatainak zártan történő kezeléséről. A gyámhivatal elutasítja az ügyfélnek a zártan kezelendő adatokat tartalmazó irat azon részébe való betekintésre irányuló kérelmét, amelyből következtetés vonható le a jelzést vagy kezdeményezést tevő intézményre, személyre.

Kizárás

- Az ügy elintézésében nem vehet részt az a személy, akitől nem várható el az ügy tárgyilagos megítélése.
- Az ügyintéző a vezetőjének haladéktalanul, de legkésőbb az ok felmerülésétől számított öt napon belül köteles bejelenteni, ha vele szemben kizárási ok áll fenn.
- A kizárási okot a kizárási okról való tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül az ügyfél is bejelentheti.
- Ha az ügyfél nyilvánvalóan alaptalanul tesz kizáráásra irányuló bejelentést, vagy ugyanabban az eljárásban ugyanazon ügyintéző ellen ismételt alaptalan bejelentést tesz, őt a kizárást megtagadó végzésben eljárási bírsággal lehet sújtani.

Idézés

- Azt, akinek személyes meghallgatása az eljárás során szükséges, a hatóság határnap vagy határidő megjelölésével arra kötelezi, hogy előtte vagy a megjelölt helyen jelenjen meg.
- Ismeretlen az a személy, akinek a Gyvt. 5. §-ának *t)* pontjában meghatározott személyazonosító adatai (a továbbiakban: személyazonosító adat) nem vagy csak részben állnak rendelkezésre, és ezek alapján a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartását kezelő központi szerv (a továbbiakban: központi szerv) által, illetőleg a központi idegenrendészeti nyilvántartás adatai szerint nem beazonosítható.
- A meghallgatandó személyt ismeretlen helyen tartózkodónak kell tekinteni, ha
 - a központi szerv által közölt adatszolgáltatás szerint bejelentett lakcímmel nem rendelkezik, vagy a nyilvántartásban nem szerepel,
 - a központi szerv által közölt címről vagy az ügyfél az általa megadott címről az idézés két alkalommal „ismeretlen helyre költözött” jelzéssel érkezett vissza.

Értesítés

- Ha a hatóság nem tartja szükségesnek az ügyfél idézését, köteles az ügyfelet a tanú és a szakértő meghallgatásáról, a szemléről és a tárgyalásról értesíteni azzal a tájékoztatással, hogy a meghallgatáson részt vehet, de megjelenése nem kötelező.

A tényállás tisztázása

- A hatóság köteles a döntéshozatalhoz szükséges tényállást tisztázni. Ha ehhez nem elegendőek a rendelkezésre álló adatok, bizonyítási eljárást folytat le.

Az ügyfél nyilatkozata, adatszolgáltatási kötelezettsége

- Az ügyfélnek joga van ahhoz, hogy az eljárás során nyilatkozatot tegyen, vagy a nyilatkozattételt megtagadja.
- A nyilatkozat megtételére cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképes ügyfél esetén csak a törvényes képviselő jelenlétében kerülhet sor.

Szemle = környezettanulmány

A gyámhatóság részletes környezettanulmányt (helyzetértékelést) készít, illetve ennek készítésére felkérhet más személyt vagy szervet, így különösen a gyermekjóléti szolgálatot és a települési önkormányzat jegyzőjét.

- A gyámhivatal környezettanulmány (helyzetértékelés) elkészítésére
 - az örökbefogadhatónak nyilvánításra irányuló eljárás során a gyermekjóléti szolgálatot,
 - az örökbefogadás előtti eljárás és az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárás során a gyermekvédelmi szakszolgálatotkérheti fel.

A környezettanulmány (helyzetértékelés) során felvett jegyzőkönyv a Ket-ben foglaltakon kívül tartalmazza a gyermek

- lakóhelyén életvitelszerűen tartózkodó hozzátartozók vagy más személyek elérhetőségére vonatkozó adatokat,
- gondozásának, nevelésének szempontjából jelentőséggel bíró, a jegyzőkönyv felvételénél jelenlévő személyek elérhetőségére vonatkozó adatokat,
- háziorvosának, védőnőjének, amennyiben óvodai, iskolai nevelésben részesül, a közoktatási intézmény vezetőjének elérhetőségére vonatkozó adatokat,
- ügyének szempontjából lényeges megállapításokat, a család körülményeinek értékelését;

Irat

- A hatóság a tényállás megállapítása céljából felhívhatja az ügyfelet okirat vagy más irat bemutatására, vagy ezek beszerzése érdekében más szervet is megkereshet.

Az örökbefogadási ügyek elbírálásához szükséges iratok, valamint a hatósági, bírósági döntést tartalmazó közokiratok kivételével a gyámhatóság eltekinthet a nem magyar nyelvű irat hiteles magyar fordításának beszerzésétől, ha a gyámhatóság valamely ügyintézője az adott nyelvből államilag elismert, legalább középfokú nyelvvizsgával rendelkezik. Azon nyelvek listáját, amelyek esetében hiteles magyar fordítás nem szükséges, a gyámhatóság a honlapján közzéteszi.

Szakértő

Szakértőt kell meghallgatni vagy szakértői véleményt kell kérni, ha az eljáró hatóság nem rendelkezik megfelelő szakértelemmel, és

- az ügyben jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához különleges szakértelem szükséges, vagy
- jogszabály írja elő a szakértő igénybevételét.

Az eljárás akadályozásának következményei

- Az e törvényben meghatározott esetekben a kötelezettség felróható módon történő megszegése esetén eljárási bírság kiszabásának van helye. Ha az ügyfél vagy az eljárás egyéb résztvevője egyébként rosszhiszeműen jár el, a hatóság eljárási bírsággal sújthatja.

Képviselet

Ha törvény nem írja elő az ügyfél személyes eljárását, helyette törvényes képviselője vagy az általa vagy törvényes képviselője által meghatalmazott személy, továbbá az ügyfél és képviselője együtt is eljárhat. Az ellenérdekű ügyfelek képviseletét nem láthatja el ugyanaz a személy.

Ha az ügyfél nem személyesen jár el, a hatóság az eljáró személy képviseleti jogosultságát megvizsgálja. A meghatalmazott a képviseleti jogosultságát ... köteles igazolni.

Ha jogszabály a gyermek személyi ügyeiben a törvényes képviselő eljárását vagy nyilatkozatát írja elő, a szülői felügyeletet együttesen gyakorló mindkét szülőnek személyesen kell eljárnia, illetőleg személyesen kell nyilatkoznia.

A kapcsolattartással, a kiskorú házasságkötésének engedélyezésével, az örökbefogadással, a származás megismerésével, a terhességét eltitkoló válsághelyzetben lévő várandós anya születendő gyermeke lakóhelyének megállapításával, a családi jogállással, a szülői ház elhagyásával, a családbafogadással, a gyámsággal, a gondnoksággal és a támogatott döntéshozatallal kapcsolatos jognyilatkozatokat csak személyesen lehet megtenni, valamint, ha a tényállás tisztázása érdekében a gyámhatóság tárgyalást tart, azon személyesen kell megjelenni.

A gyámhatóság az eljárás minden szakaszában hivatalból vizsgálja, hogy a gyermeknek, illetve a gondnokság alatt álló személynek van-e törvényes képviselője.

Meghallgatás, tárgyalás

- A hatóság meghallgathatja az ügyfelet, a tanút, a szakértőt, a hatósági közvetítőt, és megszemlélheti a szemletárgyat. Cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképese személy tárgyaláson történő meghallgatására csak abban az esetben kerülhet sor, ha az eljárásban részt vevő más személyekkel történő együttes meghallgatása érdekeit nem sérti.
- a korlátozottan cselekvőképese vagy cselekvőképtelen ügyfelet, illetve az eljárás korlátozottan cselekvőképese vagy cselekvőképtelen egyéb résztvevőjét megfelelő légkör biztosítása mellett, korára, egészségi állapotára és értelmi szintjére tekintettel tájékoztatja az őt megillető jogokról és az őt terhelő kötelezettségekről, valamint a lefolytatandó eljárási cselekményről

a gyermeket az őt érintő kérdésekben közvetlenül vagy más módon, így különösen a gyermekjóléti szolgálat, valamint a Gyvt. 132. §-ának (1) bekezdésében meghatározott szerv vagy személy útján hallgatja meg.

Meghallgatás, tárgyalás

- a gyámhatósági eljárásban a meghallgatást mellőzni lehet, ha a meghallgatás miatti késedelem elháríthatatlan kárral vagy veszéllyel jár, illetve a meghallgatást mellőzni kell, ha a meghallgatandó nagykorú személy ismeretlen helyen tartózkodik.
- a gyámhatósági eljárásban a cselekvőképtelen ügyfél személyes nyilatkozattételre akkor hívható fel, ha az a saját érdekét szolgálja és a nyilatkozatától várható bizonyíték más módon nem pótolható.
- a gyámhatóság nem mellőzheti a gyermek közvetlen meghallgatását,
 - ha azt az ítélőképessége birtokában lévő gyermek maga kéri,
 - a korlátozottan cselekvőképes, valamint az ítélőképessége birtokában lévő cselekvőképtelen gyermek személyi és vagyoni ügyében
 - ha azt külön jogszabály rendeli el.

Igazolási kérelem

- Aki az eljárás során valamely határnapot, határidőt önhibáján kívül elmulasztott, igazolási kérelmet terjeszthet elő.

Az eljárás irataiba való betekintés

- Az ügyfél az eljárás bármely szakaszában betekinthez az eljárás során keletkezett iratba. Ez a jog akkor is megilleti az ügyfelet, ha korábban nem vett részt az eljárásban.
- Harmadik személy akkor tekinthez be a személyes adatot vagy védett adatot tartalmazó iratba, ha igazolja, hogy az adat megismerése joga érvényesítéséhez, illetve jogszabályon vagy hatósági határozaton alapuló kötelezettsége teljesítéséhez szükséges, valamint ha a védett adat megismerésének törvényi feltételei fennállnak.

A bizonyítékok ismertetése az ügyféllel

- Ha a hatóság az ügyfélnek az eljárás megindításáról való értesítését mellőzte, és az ügyben bizonyítási eljárást folytatott le, annak befejezésétől számított nyolc napon belül értesíti az ügyfelet, hogy az - az iratokba való betekintés szabályai figyelembevételével - megismerhesse a bizonyítékokat, azokra nyolc napon belül észrevételt teheszen, élni tudjon nyilatkozattételi jogával, és további bizonyításra irányuló indítványt terjeszthessen elő.

A hatóság döntései:

Határozat és végzés

- A hatóság az ügy érdemében határozatot hoz, az eljárás során felmerült minden más kérdésben végzést bocsát ki.

A döntések jogereje

- A hatóság első fokú döntése jogerőssé válik, ha
 - ellene nem fellebbeztek, és a fellebbezési határidő letelt,
 - a fellebbezésről lemondtak vagy a fellebbezést visszavonták,
 - a fellebbezésnek - ideértve a végzések elleni önálló fellebbezést - nincs helye, vagy
 - a fellebbezés elbírálására jogosult hatóság az elsőfokú hatóság döntését helybenhagyta.

Végrehajtható döntések: ha

- pénzfizetésre, továbbá meghatározott cselekményre vagy magatartásra irányuló kötelezettséget állapít meg, a döntés jogerőre emelkedett, és a teljesítésre megállapított határidő vagy határnap eredménytelenül telt el,
- a tűrésre vagy valamely cselekménytől vagy magatartástól való tartózkodásra irányuló kötelezettséget megállapító döntés jogerőre emelkedett, és az ügyfél a kötelezettséget - a végrehajtáshoz való jog elévülési idején belül - megszegte,
- a döntés fellebbezésre vagy végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemre tekintet nélküli végrehajtását, vagy biztosítási intézkedésként való alkalmazását rendelték el,
- a teljesítési határidőt nem tartalmazó döntés jogerőre emelkedett.

A döntés közlése

- A határozatot közölni kell az ügyféllel és azzal, akire nézve az jogot vagy kötelezettséget állapít meg, az ügyben eljáró szakhatósággal és a jogszabályban meghatározott más hatósággal vagy állami szervvel.
- A végzést azzal kell közölni, akire nézve az rendelkezést tartalmaz, valamint azzal, akinek az jogát vagy jogos érdekét érinti, továbbá jogszabályban meghatározott személlyel vagy szervvel. A hatóság az ügyfél kérelmére egy alkalommal külön illeték vagy díj felszámítása nélkül ad ki másolatot a vele nem közölt végzésről.

A döntés kijavítása és kiegészítése

- Ha a döntésben név-, szám- vagy más elírás, illetve számítási hiba van, a hatóság a hibát - szükség esetén az ügyfél meghallgatása után - kijavítja, ha az nem hat ki az ügy érdemére, az eljárási költség mértékére vagy a költségviselési kötelezettségre.
- Ha döntésből jogszabály által előírt kötelező tartalmi elem hiányzik, vagy az ügy érdeméhez tartozó kérdésben nem született döntés, a hatóság a döntést kiegészíti.

Eljárási határidők:

- A határozatot, az eljárást megszüntető végzést, valamint a másodfokú döntést hozó hatóságnak az első fokú döntést megsemmisítő és új eljárásra utasító végzését az (5) bekezdésben meghatározott időponttól számított huszonegy napon belül kell meghozni és gondoskodni a döntés közléséről. Ennél rövidebb határidőt bármely jogszabály, hosszabbat pedig törvény vagy kormányrendelet állapíthat meg. Ha e törvény valamely eljárási cselekmény teljesítésének vagy végzés meghozatalának határidejéről nem rendelkezik, a hatóság haladéktalanul, de legkésőbb nyolc napon belül gondoskodik arról, hogy az eljárási cselekményt teljesítse vagy a végzést meghozza.
- Kiskorú ügyfél érdekeinek veszélyeztetettsége esetében, továbbá ha életveszéllyel vagy súlyos kárral fenyegető helyzet elhárítása indokolja, vagy ha a hatóság ideiglenes biztosítási intézkedést rendelt el, vagy ha a közbiztonság érdekében egyébként szükséges, az ügyet soron kívül kell elintézni.

A Gyer. Az adott jogintézménynél határozza meg szükség esetén a határidőt (pl.: örökbefogadás, nevelésbe vétel)

A jogorvoslati eljárás kérelemre, a döntés felülvizsgálata hivatalból indul meg.

Kérelemre induló jogorvoslati eljárások

- fellebbezési eljárás,
- bírósági felülvizsgálat,
- újrafelvételi eljárás,
- Alkotmánybíróság határozata alapján indítható eljárás.

Hivatalból kerül sor a közigazgatási döntés felülvizsgálatára

- a döntést hozó hatóság saját hatáskörében indított eljárás keretében,
- felügyeleti eljárás keretében,
- ügyészi felhívás nyomán.

- a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. Törvény (Egyezmény)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.),
- a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.)
- A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.)
- A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (Gyer.)
- A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (Gyár.)
- a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

TÁMOP 5.5.7-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi képviselői hálózat
és civil jogvédő munka fejlesztése

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE